

Handläggning	Olivia Wernberg	Försvarsdepartementet
Direkttelefon	+46722024284	
Epost	olivia.wernberg@trollhattan.se	
Datum	2023-10-18	
Diariernr	KS 2023/00739 179	

**Promemorian Aktivering av civilplikt inom den kommunala räddningstjänsten och elförsörjningsområdet.
Dnr Fö2023/01488**

Trollhättans Stad har som remissinstans inbjudits att lämna synpunkter på promemorian "Aktivering av civilplikt inom den kommunala räddningstjänsten och elförsörjningsområdet".

Yttrandet har tagits fram i samråd med Trollhättan Energi AB, Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF) samt enheten för Trygghet och säkerhet, Trollhättans Stad. NÄRF har även inkommit med ett yttrande som bifogas detta yttrande, dat 2023-10-06.

Följande synpunkter lämnas:

- Trollhättans Stad, NÄRF och TEAB ställer sig positivt till att aktivera civilplikten och ser att behovet framöver även finns inom flera andra sektorer. Tar man hänsyn till nedan kommentarer bedömer aktörerna att förslaget kommer bidra till att stärka den kommunala räddningstjänstens förmåga inför och under höjd beredskap samt inom elförsörjningsområdet.
- Utredningen gör bedömningen att kostnaden för den kommunala räddningstjänsten kommer vara marginella. Denna bedömning delas inte av NÄRF och Trollhättans Stad. Initialt är det MSB som gör ett stort jobb kring civilplikt och de kommer ha behov av resurser. I längden kommer det dock krävas resurser även till den kommunala räddningstjänsten. Till exempel så kommer man behöva följa upp civilpliktig personal, säkerställa utbildningsnivå och planera för hur resurserna kan nyttjas på bästa sätt. Det måste därför säkerställas att

Fel! Dokumentvariabel saknas.

de kommunala räddningstjänsterna får tillräckliga resurser för att klara uppdraget.

- För att kunna uppnå avsedd effekt behöver de kommunala räddningstjänsterna få ekonomisk ersättning för att skapa förmågan att både starta upp arbetet med att integrera de civilpliktiga i befintlig verksamhet samt utveckla de organisatoriska förutsättningarna att förvalta och utveckla förmågan med civilpliktiga. För att kunna få en högre effekt krävs att de kommunala räddningstjänsterna får ersättning för merkostnader som uppstår, exempelvis:
 - Utbildning för civilpliktiga med syfte att integreras i NÄRF:s verksamhet.
 - Övningsverksamhet mellan ordinarie räddningstjänstpersonal och civilpliktiga.
 - Ledningsstruktur och stödorganisation för de civilpliktigas verksamhet.
 - Utrustning som krävs för förmågan som civilpliktiga ska uppnå samt för personlig skyddsutrustning.
 - Administration av underlag mellan NÄRF och MSB.
- Det behöver förtydligas hur ansvarsfördelningen ska fungera avseende MSB som bemanningsansvarig myndighet samtidigt som det ska råda ett delat bemanningsansvar med kommunerna. För att kunna ta rätt beslut krävs ett närmre samarbete mellan ansvarigt departement och prioriterade kommuner där effekt behöver uppnås först.
- Det finns flera frågetecken kring hur och vem som Svenska kraftnät har behov av att krigsplacera, och utredningen beskriver flera punkter som kommer behöva utredas vidare, vilket gör att det är svårt att ta ställning kring vilka konsekvenser förslaget kommer ha för Staden och TEAB. Detta behöver tydliggöras framöver.
- Att svenska kraftnät kan krigsplacera personal utanför deras organisation medför en viss risk att personal inte finns tillgänglig inom de lokala kraftbolagen (där de som krigsplaceras kan ha sin ordinarie anställning). Om Svenska kraftnät börjar krigsplacera personal utanför sin egen organisation finns en risk att aktörer med

liknande behov slåss om samma kompetenser. Svenska kraftnät behöver tydliggöra vilken personal man planerar att krigsplacera och om det kommer vara ytterligare individer utöver de som ingår i insatsstyrkan.

- Svenska kraftnät behöver förtydliga hur samverkan kommer ske med de lokala energibolagen för att säkerställa att viktig kompetens inte försvinner vid höjd beredskap.

Peter Eriksson
Kommunstyrelsens ordförande

Said Niklund
Stadsdirektör

Bilaga: Yttrande från Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Svar på remiss från Trollhättans Stad avseende promemorian Aktivering av civilplikt inom den kommunala räddningstjänsten och elförsörjningsområdet

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har genom Trollhättans Stad, kommunstyrelsens förvaltning, tagit del av Försvarsdepartementets promemoria Aktivering av civilplikt inom den kommunala räddningstjänsten och elförsörjningsområdet (Fö2023/01488) och lämnar följande yttrande.

Bakgrund

Sveriges förmåga att hantera höjd beredskap och krig behöver stärkas på bred front. En viktig del i det arbetet är att stärka det civila försvaret. I detta ingår att säkerställa att samhällsviktiga funktioner kan fungera även under höjd beredskap och att den personal som behövs för detta finns tillgängliga.

Kommunen har enligt Lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap ansvar för att förbereda sin verksamhet för höjd beredskap. I Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) framgår närmare bestämmelser för räddningstjänst under höjd beredskap. Enligt LSO har kommunens räddningstjänst i stort sett samma uppgifter under höjd beredskap som i fredstid när det gäller att förhindra skador på människor, egendom och miljö. Vid höjd beredskap tillkommer dock vissa arbetsuppgifter. Tilläggsuppgifterna enligt LSO omfattar uppgifter som att upptäcka, märka ut och röja farliga områden samt att indikera och sanera efter angrepp med kemiska stridsmedel och kärnvapen. Räddningstjänstens personal ska också delta i åtgärder för första hjälp åt och transport av skadade samt befolkningsskydd.

Erfarenheterna från Rysslands olagliga invasion av Ukraina visar att räddningstjänsten har en central roll i att undsätta och återställa samhällets funktionalitet. Detta ställer krav på beredskap för flera parallella, komplexa och personalmässigt stora och krävande händelser. Kommunens räddningstjänst är idag dimensionerad för att hantera olyckor i fred. Den kommunala räddningstjänsten behöver därför förstärkas för att kunna möta de utmaningar som krigsfara och ytterst krig kan medföra. MSB har i regeringsuppdraget Dimensionerande planeringsförutsättningar för kommunal räddningstjänst (Ju2022/02313) bedömt att dagens numerär av hel- och deltidsanställd personal behöver fördubblas under en tioårsperiod, från cirka 16 000 till cirka 32 000 verksamma.

För att räddningstjänsten ska klara sitt uppdrag och för att skyndsamt få effekt avseende numerär föreslår nu Försvarsdepartementet i rubricerad promemoria i ett första läge en tidsbegränsad aktivering av civilplikten inom räddningstjänst- och elförsörjningsområdet, primärt till dess att en fullständig utredning om civilplikten kommit till stånd (dir.2023:116).

NÄRF:s bedömning

NÄRF:s bedömning är att vi som räddningstjänst kan uppnå en högre effekt med aktivering av civilplikt. Effekten anser vi dock är begränsad utifrån de bedömningar som görs enligt promemorian.

För att kunna uppnå avsedd effekt behöver de kommunala räddningstjänsterna få ekonomisk ersättning för att skapa förmågan att både starta upp arbetet med att integrera de civilpliktiga i befintlig verksamhet samt utveckla de organisatoriska förutsättningarna att förvalta och utveckla förmågan med civilpliktiga.

För att kunna få en högre effekt krävs att de kommunala räddningstjänsterna får ersättning för merkostnader som uppstår, exempelvis:

- Utbildning för civilpliktiga med syfte att integreras i NÄRF:s verksamhet.
- Övningsverksamhet mellan ordinarie räddningstjänstpersonal och civilpliktiga.
- Ledningsstruktur och stödorganisation för de civilpliktigas verksamhet.
- Utrustning som krävs för förmågan som civilpliktiga ska uppnå samt för personlig skyddsutrustning.
- Administration av underlag mellan NÄRF och MSB.

Om de kommunala räddningstjänsterna inte får täckning för de merkostnader som införandet av civilplikt skulle medföra, så kommer det inte finnas möjlighet att integrera de civilpliktiga i befintlig organisation på samma effektiva sätt. Effekten avtar då och ger inte den förstärkning som krävs enligt tidigare utredningsarbete. NÄRF delar därför inte promemorians bedömning att kostnadsökningen för kommuner är marginell. NÄRF anser vidare att ansvarsfördelningen avseende MSB som bemanningsansvarig myndighet samtidigt som det ska råda ett delat bemanningsansvar med kommunerna, behöver förtydligas. För att kunna ta rätt beslut krävs ett närmre samarbete mellan ansvarigt departement och prioriterade kommuner där effekt behöver uppnås först.

Beslutande

Markus Green

Förbunds-/ Räddningschef

Föredragande

Anders Gillek

Stf räddningschef